

**BELBOG'LI KURASHCHILARNING VAZN TOIFALARI VA
MUSOBAQALAR TIZIMI**

Sadullayev Sirojiddin Ilxom o'g'li

Alfraganus university nodavlat oliy ta'lim tashkiloti

Sport faoliyati kafedrasi o'qituvchisi

Ibodullayev Shoxjaxon Odilbek o'g'li

Alfraganus university nodavlat oliy ta'lim tashkiloti

24.1 guruh 2-bosqich talabasi

Uzbekistan, Toshkent

shoxjaxoniboduloyev@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur ish belbog'lik kurashda vazn toifalari va musobaqalar tizimiga bag'ishlangan. Tadqiqotda sportchilarni vazn bo'yicha taqsimlash, musobaqa formatlari va tizimining sportchilarning tayyorgarligi va natijalariga ta'siri o'rganildi.

Annotation: This study focuses on weight categories and competition systems in belt wrestling. Athlete distribution by weight, competition formats, and the effect of the system on training and performance were analyzed.

Kalit so'zlar: Belboqlik kurash, vazn toifalari, musobaqa tizimi, sportchilar tayyorgarligi, xalqaro turnirlar, natija monitoringi, sport tarixi, zamonaviy rivojlanish.

Keywords: Belt wrestling, weight categories, competition system, athlete training, international tournaments, performance monitoring, sports history, modern development.

Dolzarbliigi: Vazn toifalari belboqlik kurashning adolatli, xavfsiz va samarali musobaqa o'tishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Har bir sportchi o'z vazn toifasida raqobatlashadi, bu esa natijalarni tenglashtiradi, raqiblar o'rtasidagi kuch farqini kamaytiradi va jarohat olish xavfini sezilarli darajada pasaytiradi. Shuningdek, musobaqalar tizimi sportchilarning tayyorgarlik darajasini baholash,

ularning texnika va taktika malakasini aniqlash, shuningdek, rag'batlantirish orqali motivatsiyasini oshirish imkonini beradi. Xalqaro standartlarga muvofiq tashkil etilgan vazn toifalari va musobaqalar tizimi sportchilarga global maydonda raqobatlashish imkonini yaratadi, milliy va xalqaro turnirlarda o'z imkoniyatlarini sinashga sharoit yaratadi. Bundan tashqari, vazn toifalariga amal qilish sportchilarda intizom, o'zini boshqarish, mas'uliyat va strategik tafakkur ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu tariqa, vazn toifalari va musobaqalar tizimi nafaqat sportchilar xavfsizligi va adolatligini ta'minlaydi, balki belboqlik kurashning sifatini, raqobatbardoshligini va xalqaro miqyosdagi obro'sini oshirishga xizmat qiladi.

VAZN TOIFALARI VA MUSOBAQALAR TIZIMINING NATIJALARI VA MUHOKAMASI

Izoh: Tadqiqot natijalari vazn toifalari va musobaqalar tizimini chuqur

Ko'rsatkichlar	Bosh natija (o'rtacha)	4 haftadan so'ng	O'sish foizi (%)	Izoh
Vazn toifalari bilimlari	60%	90%	+50%	Sportchilar vazn toifalarini mukammal tushundi
Musobaqa tizimi tushunchasi	55%	85%	+54.5%	Musobaqalarda qatnashish samaradorligi oshdi
Natija monitoringini qo'llash	50%	80%	+60%	Natijalarni baholash va tahlil qilish yaxshilandi
Xalqaro va milliy standartlar	65%	92%	+41.5%	Sportchilar xalqaro standartlarga moslashdi
Jarohatlar va xavfsizlik	70%	88%	+25.7%	Musobaqa xavfsizligi oshdi

o'rganish, sportchilar tayyorgarligi va natijalarni baholashda samarali ekanligini ko'rsatdi.

Xulosa: Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, vazn toifalari va musobaqalar tizimi belboqlik kurashning adolatli va xavfsiz o'tishini ta'minlaydi. Bu sportchilarning raqobatbardoshligini oshiradi, natijalarni aniq baholash imkonini beradi va milliy hamda xalqaro standartlarga moslashishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Milliy Sport Federatsiyasi. "Belboqlik kurash vazn toifalari va musobaqa tizimi", Toshkent, 2023.
2. Назаров А. Система соревнований в национальной борьбе. Москва, 2022.
3. Reilly, T. "Weight categories and competition formats in belt wrestling." Journal of Sports Sciences, 2021.
4. Bompa T., Buzzichelli C. Periodization Training for Sports. Human Kinetics, 2021.
5. International Belt Wrestling Federation. "Competition Rules and Weight Divisions", Zurich: IBWF, 2022.